

450 marek polskich
miesięcznie

Zagranicą miesięcznie 800 Mk
Konto czekowe PKO Nr 140.256

Cena numeru **20 Mk**

Reklamacje otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcja rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partii Socjalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświęconych

Redakcja i Administracja:
Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcji Nr. 396.
Telefon Administracji Nr. 310.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy:
Grodzka 13, II. p. Tel. 1354.
Konto czekowe 140.002.

Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza nonparem 30 Mk, w nadesianem 75 Mk. Głosy publiczne po 90 Mk za wiersz.

O programie p. Michalskiego

Mowa p. tow. dra Diamanda wygłoszona w Sejmie 11 października

Położenie gospodarcze Polski

Wysoki Sejmie! Państwo gospodarczo znajduje się w nad wyraz trudnym położeniu. Gdybym nie był optymistą niepo-równym, powiedziałbym, że w położeniu tragicznym. Ale ja wierzę w to, że jest możliwość wyjścia z tego położenia, i wierzę, że ta możliwość znajdziemy.

Niski kurs waluty ciąży na całym gospodarstwie. Przemysł pozbawiony jest surowców. Ceny środków żywności rosną z każdym dniem i obciążają niepomniernie budżety prywatne i budżet państwowy. Płaca robotnika nie może dojść do wysokości przedwojennej i — przeliczona — w przerażającym jest stosunku do cen towarów. Położenie pewnych odłamów inteligencji jest jeszcze gorsze.

Mąż z eksperymentem

I oto, proszę Panów, przyszedł mąż, który zapowiedział, iż on Państwo wyprowadzi z tych trudnych warunków.

Naturalnie, że oczy wszystkich skierowały się ku niemu, że powitano go, jako zbawcę, jako tego, który — wedle jego własnego pojęcia — jest zdolny do wyprowadzenia Państwa z tego trudnego położenia.

Lecz, Panowie, nie możemy bez dokładnego zbadania i bez subtelnej rozważki zgodzić się na ten, że tam powiem, eksperyment. Nie chciałbym osłabić wiary p. ministra Michalskiego w samego siebie. Uważam, że tylko taka wiara mogła go pobudzić do podjęcia się tego zadania. Ale jestem w położeniu człowieka, który ma w domu ciężko chorego: zjawia się lekarz i powiada: mam cudowne leki i ulecę chorego. O toż przezorny człowiek, jeżeli mu rzeczywiście zależy na tym chorym, dokładnie przypatrzy się tym środkom cudownym.

Nie może na nas wpłynąć postawa pewnej części społeczeństwa, która z entuzjazmem przyjęła pana ministra. Bo nieudanie się tego eksperymentu wprowadziłoby nas w położenie stokroć gorsze, aniżeli obecne.

P. Michalski stawia się ponad Sejm i Rząd

Eksperyment p. Michalskiego polega na nieszczegółowej opinii o Sejmie. P. Michalski postawił ponad Sejm — siebie. (głos: ponad Rząd). Są nawet ludzie, którzy mówią, że tak powinno być i tacy ludzie siedzą nawet w Sejmie.

Skąd ta idyosynkrazia do Sejmu? Zdaje się, p. Michalski, znając sprawy tutejsze tylko z pism, jako człowiek nieinteresujący się polityką, bardzo gruntnie uległ sugestji, którą pewne czynniki narzucają społeczeństwu. Sugestyj obwiniania Sejmu o wszystko, co złego się dzieje w Państwie. P. Michalski, jako „zbawca“, powiada, że Sejm jest do niczego, a on wszystko robi. Proszę Panów, gdyby nawet Sejm nie ceniło się zbyt wysoko, to żaden człowiek rozsądny i prawy nie odmówi mu, że w tym Sejmie jest cały szereg wybitnych zdolności, mimo wszystko, co wrogowie demokracji i Sejmu mówią. W tym Sejmie jest bardzo dużo woli, ażeby służyć społeczeństwu i ażeby ugruntować demokrację w Państwie. Żadne wycieczki antysejmowe tego faktu nie podważą.

Winni ministrowie skarbu!

Jeśli się weźmie pod uwagę sprawę, która p. Michalskiego wyniosła na ławę ministeryalną, to przy znajomości rzeczy trzeba dojść do przekonania, że te ławy są winne, że cała wina wychodzi z tego miejsca, na którym dzisiaj siedzi p. Michalski. Żadnego wniosku któregośkolwiek ministra skarbu, zdążającego do poprawy położenia naszego. Sejm nie odrzucił. Wyprawiano z nami harce, wyprawiano komedye i farsy. Przyszedł minister powiedział: stemplować (korony) — uchwaliliśmy stemplować. Przyszedł

drugi: nie stemplować — uchwaliliśmy nie stemplować. Przyszedł minister, zażądał: 5 miliardów pożyczki zagranicznej — uchwaliliśmy 5 miliardów, przyszedł inny, zażądał gwarancji dla kredytu przemysłowego, dostał 40 miliardów. Te długi nie powstały z inicjatywy, której p. Minister tak się obawia.

Te wszystkie długi wyszły z tej ławy, z tego miejsca, panie ministrowie. Lecz tego, co było uchwalone, ministrowie nie wykonywali. Ci nasi ministrowie skarbu robili eksperymenty psychologiczne, ale nie prowadzili polityki skarbowej. Przychodzą z najfantastyczniejszemi rze czami, robiono z nami eksperymenty wiwiskcyjne. Sejm w uznaniu swojej roli, że on ma uchwałać i kontrolować, a rzeczą Rządu jest przeprowadzanie uchwalonych projektów — często niebacznie szedł za Rządem. A rząd nie wykonywał swoich własnych projektów. Przypomnę panom rządu p. Grabskiego, zamiana korony na markę. Ogromna większość była przeciwna, ale że p. Grabski miał odpowiedzialność i że on powiedział, że to jest w związku z jego planem finansowym, to Sejm ku szkodzie państwa uchwalił tę zmianę. Cóż uprawnia p. Michalskiego i reakcyjnych jego suflerów, żeby powiedzieć: Sejm ma milczeć — Minister Skarbu ma głos! Uchwaliliśmy pożyczkę przymusową. Każdy z nas znał negatywne strony tej pożyczki, bo cokolwiek robimy w tym kierunku ma strony negatywne, biednemu wiatr zawsze w oczy wieje. Sejm uchwalił, czyż nie było rewolty ministeryalnej przeciwko tej uchwałie, czyż nie zlekceważono tej uchwały, jak lekceważy dzisiaj p. Minister Skarbu ustawę o 8-godzinnym dniu roboczym? Nie wykonano tej uchwały, nie ściągnięto tej kwoty pieniężnej, która była potrzebna, aby przystąpić do uzdrowienia Skarbu. Myśmy w Sejmie powiedzieli sobie: musimy zebrać pieniądze i rozpocząć sanację. Ale nastąpiło to, czego zawsze się obawiałem, a u p. ministra Michalskiego może bardziej jeszcze, niż przedtem, że były wpływy pozasejmowe większe, aniżeli wpływy Sejmu, i zawsze ten, kto miał płacić pożyczkę przymusową, miał większe wpływy na ulicy Rymarskiej, aniżeli Sejm.

P. Michalski łamie Konstytucję

Jeżeliby p. minister Michalski postawił rzecz na gruncie konstytucyjnym i na gruncie rzeczywistych stosunków państwowych, a nie jako upodobanie czy przesąd, to miałby w Sejmie tym najsilniejsze poparcie, którego będzie bardzo potrzebował, gdy trzeba będzie ściągać daninę, bez której się nie obejdzie. I wydaje mi się, że stanowisko p. Ministra Skarbu na wewnątrz, a stanowisko Państwa na zewnątrz zupełnie by-

łoby inne, gdyby p. Minister Skarbu zastosował się do istoty Państwa Polskiego. My nie jesteśmy monarchią, nie jesteśmy państwem absolutystycznie rządzone, jesteśmy Republiką i chcemy rządów demokratycznych, — i nigdy Sejm ani jednym postępkim nie uzasadnił tej opinii, którą p. Minister Skarbu ma o Sejmie, że on stoi na drodze sanacji finansów. Rząd, Rząd i jeszcze raz Rząd był winien!

Proszę Panów, skąd tu miałaby w Sejmie zwy ciężyc opinia, że Sejm powinien abdykować przed ministrem, kiedy dotychczasowi ministrowie są winowajcami, a nowy minister poza temperamentem i stanowczością nie dał żadnego dowodu, że on jest do tego powołany, żeby zamiast Sejmu i zamiast Rządu on sam dysponował całym państwem. (p. Daszyński: ma tylko tupet!).

Panowie tutaj przedstawili tę rzecz, jako bardzo niewinną. Naturalnie, że Minister Skarbu strzeże skarbu i dlatego on winien mieć wpływ na decyzję, czy wydatki mogą być czynione, czy nie. Ale społeczeństwo nie jest przedsiębiorstwem bankowym i nie może być z tego stanowiska kierowane. Społeczeństwo jest żywym organizmem, który ma potrzeby, których odmówić mu nie wolno, i których odmówienie jest gorsze, niż nasz stan finansowy.

Nikommu nie przyznam tej genialności, że on jeden w Polsce potrafi to oszczędzić. Nikt prawa decyzji nie ma, tylko Sejm; nie wolno się Sejmowi wyzekać tego prawa, a dzierżąc to prawo, znacznie większy oddaży użytek rzeczowy, niż wyrzekając się go.

P. Minister Skarbu bierze na siebie ogromną odpowiedzialność i jeżeli chodzi o cywilną odwagę, to jest on przedmiotem mego podziwu. Ale Sejm nie może pozbyć się swej odpowiedzialności.

Albowiem, gdyby ten eksperyment się nie udał, to p. Minister Skarbu poprostu wycofałby się. Ale Sejm nie może tego uczynić. Sejm jest odpowiedzialny, Sejm nie może tłómaczyć się, że się pomylił. Sejm musi z całą świadomością i po dokładnej rozważce dopiero zdecydować o sprawach, a nie o tem, że ktoś inny zadecyduje za niego. (Wrzawa). Gdyby pan mówił głośniejszy toby mi pan pomógł, a jeżeli pan mówi półgłosem, to pan tylko przeszkadza, bo nie mogę panu odpowiedzieć.

Skarb a drożyzna

P. Minister Skarbu powiada zupełnie słusznie, że finanse to nie są sprawy odrębne, finanse są jedną stroną gospodarstwa społecznego i kto chce mieć dobre finanse, musi się o to starać, ażeby gospodarstwo społeczne się rozwinęło. Ale poza tem zdaniem, wyjętem z literatury konferencji brukselskiej, nie słyszałem nic konkretnego o gospodarstwie społecznym. Nie wiem, jakie p. Minister przedstawia sobie drogi, które doprowadzą do wzmocnienia naszej wytwórczości.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Szczegóły projektu o daninie państwowej

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu“)

Warszawa, 13 października.

Wczoraj Rada ministrów przyjęła projekt ustawy o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej. Projekt został dziś wniesiony do Sejmu. Obejmuje on 37 paragrafów. Danina oblicza się przez pomnożenie każdej wymierzonej na rok 1920 kategorii podatku państwowego przez mnożnik. Dla b. zaboru rosyjskiego podatek gruntowy i podymny pomnoży się przez 300, podatek od nieruchomości wiejskich przez 100, podatek od przedsiębiorstw handlowych — stosownie do kategorii — 30 do 70, podatek od przedsiębiorstw przemysł. przez 50 do 60. Daninę od przedsiębiorstw zobowiązanych do składania publicznych rachunków oblicza się w wysokości 15% od kapitału zakładowego, zapasowego i rezerwowego, przewalutowanego sto-

sownie do obecnych stosunków. Lokatorzy opłacają daninę w wysokości dwukrotnego zasadniczego komornego. Osoby posiadające automobile osobowe płacą: do 15 koni siły 750.000, powyżej 15 koni milion marek.

Obliczenie dokonywa władza I instancyi, a ściągać daninę będzie gmina. Spółki akcyjne mają zapłacić daninę w przeciągu 4 tygodni od wejścia ustawy w życie. Daninę od lokatorów wymierzy się na podstawie listy lokatorów.

Gminy miejskie otrzymają 25% daniny. Daninę można spłacić albo w obligacjach 5% pożyczki państwowej, albo w walutach wedle kursu, który ustanowi ministerstwo skarbu.

Płatnicy, którzy ani dobrowolnie, ani w drodze egzekucyi nie zapłacą daniny, tracą czynne i bierne prawo wyborcze do sejmu i ciał samorządowych.

Rokowania o zmianę projektu p. Michalskiego co do 8-godzinnego czasu pracy

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu”)

Warszawa, 13 października

Dziś o 2 ppoł. prezydent ministrów p. Ponikowski odbył konferencję z przedstawicielami klubów robotniczych. Obecni byli: ze strony PPS tow. Diamand, Barlicki i Zuławski; ze strony NPR Chądzyński i Rajca; ze strony chadeyści Kaczyński i Czerniewski. Ponikowski zakomunikował, że p. Michalski gotów jest zgodzić się na wyłączenie art. IV ze swego programu i odesłanie go do komisji dla ochrony pracy. Przedstawiciele PPS oświadczyli, że na tę propozycję nie mogą się zgodzić, gdyż sprawa zaszła już za daleko i klasa robotnicza domaga się zupełnego cofnięcia tego punktu. Możliwe jest jedynie, aby p. Michalski cofnął publicznie ten punkt swego programu. Po-

nikowski oświadczył, że stanowisko klubów robotniczych, które wystąpiły całkowicie zgodnie, zakomunikuje p. Michalskiemu.

O 7 wieczór odbyła się w Sejmie ponowna konferencja powyższych przedstawicieli z p. Ponikowskim. Ten przedłożył projekt nienadający się do przyjęcia, następnie pod wpływem argumentów przedstawicieli robotniczych zmienił projekt swój o tyle, że projekt mógł być przyjęty. Jednak p. Michalski nie zgodził się na projekt Ponikowskiego i upiera się przy utrzymaniu punktu 4, przy czem proponuje szereg zmian nienadających się do przyjęcia. Kluby robotnicze obstają przy swym stanowisku. Konferencja będzie się dziś toczyć z p. Michalskim w dalszym ciągu.

O przyspieszenie obrad nad budżetem

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu”)

Warszawa, 13 października

Dziś pod przewodnictwem prezesa komisji skarbowo-budżetowej p. Osieckiego odbyła się w obecności ministra skarbu Michalskiego konferencja z referentami poszczególnych działów budżetu. Michalski oświadczył, że podtrzymuje budżet przedłożony przez Steczkowskiego, należy tylko skorygować cyfry zgodnie z istotnym stanem rzeczy. Poprawki te referenci przeprowadzą w porozumie-

niu z ministerstwami i ministrem skarbu. Każdy z referentów w porozumieniu z odpowiednim ministerstwem i z Najwyższą Izba kontroli proponuje redukcję etatów urzędniczych i skreślenie zbędnych urzędników. Osiecki wezwał referentów, aby przyspieszyli prace tak, żeby można załatwić budżet w przeciągu dwóch miesięcy. P. Michalski zapowiedział, że z końcem grudnia przedłoży budżet na rok 1921.

Szczegóły podziału Górnego Śląska

Uzasadnienie podziału

Wiedeń (PAT). „Neue Freie Presse” w depeszy z Genewy podaje następujący komunikat Rady Ligi w sprawie Górnego Śląska:

Rada Ligi ukończyła swe prace co do granicy na Górnym Śląsku. Kurjer, który dziś wyjechał do Paryża, zawiózł Briandowi, jako prezydentowi Rady Najwyższej, odpowiedź, jaką Rada Ligi ustaliła na zaproszenie, wystosowane do niej na podstawie uchwały Rady Najwyższej z dnia 12 sierpnia.

Rada musiała przy badaniu kwestyi górnośląskiej w myśl postanowień traktatu pokojowego uwzględnić życzenia mieszkańców, które miały swój wyraz w plebiscycie, jako też sytuację gospodarczą i warunki geograficzne kraju.

Największa trudność pochodziła stąd, że ci, którzy oświadczyli się przy plebiscycie za Niemcami, jak i ci, którzy głosowali za Polską, są pomieszani. Nie było możliwe ustalić granicy, która na terytorium spornem nie zostawiałaby Niemców po stronie polskiej i na odwrót. Wszystko, co Rada Ligi mogła uczynić, było starać się zredukować te różnice do minimum. Linia graniczna wobec tych warunków musiała rozdzielać okolice, które ze stanowiska przemysłowego były ściśle ze sobą związane i od siebie zależne.

Rada Ligi stała wobec faktu, że linia graniczna, któraby nie dzieliła okręgu przemysłowego, spowodowałaby zniszczenie nadziei i życzeń nie tylko mniejszości narodowych małych, lecz także i decydujących większości, które wielokrotnie dały wyraz tym życzeniom i nadziejom. To zadanie było najtrudniejsze. Nie trzeba dodawać, że trudności te zwiększyły się przez długi czas rokowań, skutkiem czego ludność obustro na była przez dwa lata w ciągłej niepewności co do swego losu politycznego.

Rada zaproponowała wybór komisji czterech, złożonej z zastępców Belgii, Brazylii, Chin i Hiszpanii, celem przeprowadzenia studyj. Prace te doszły do rezultatów. Kwestya nie mogłaby być rozwiązana, gdyby się ograniczono jedynie do wytyczenia linii wedle plebiscytu, albo z punktu widzenia gospodarczego, albo wedle kompromisu. W jakikolwiek jednak sposób wytyczonoby granice, skutki jej byłyby zgubne.

Z tego powodu komisya czterech uchwaliła zaproponować Radzie Ligi stworzenie na dostatecznie długi okres czasu gwarancji przeciw jakiegokolwiek zmianie obecnych warunków gospodarczych kraju, aby w ten sposób umożliwić zastosowanie życia gospodarczego do nowych warunków. Rzeczoznawcy i specjaliści w tej dziedzinie, wybrani z pułk wśród członków technicznych Rady, wolni od wpływów zewnętrznych, otrzymali polecenie zbadać warunki gospodarcze Śląska Górnego. Komisya czterech wezwała tych rzeczoznawców, aby zbadali ogólne zarzą-

dzenia, których zastosowanie nadawałoby się do zabezpieczenia życia gospodarczego.

Plan stworzenia gospodarczych warunków, któreby zapewniały produkcję na okres czasu o różnej długości, mogący w ważniejszych wypadkach dochodzić do 15 lat, — obejmuje szereg umów, dotyczących uregulowania kolejnictwa, budowy wodnych, dostarczania siły elektrycznej, zniesienia opłat celnych, opłat od węgla i cynku i innych, wreszcie utrzymania niemieckiej waluty, jako ustawowej, na terenach, przyznanych Polsce. Rada postanowiła przyjąć te plany równocześnie z gwarancjami dla ochrony mniejszości politycznych, uznając, że w ten tylko sposób możliwym było uwzględnienie polityczne dążenia mniejszości w najszerszych ramach, a równocześnie zapewnić utrzymanie interesów gospodarczych kraju.

Ostatnie posiedzenie

Genewa. (PAT) Ostatnie posiedzenie Rady Ligi, poświęcone sprawie G. Śląska, było bardzo krótkie. Poprzedziło je posiedzenie zwykłej sesji Rady dla spraw bieżących. Opuszczając posiedzenie, członkowie Rady okazali widoczne zadowolenie z rezultatów swej pracy. Nastąpiły wzajemne pożegnania członków Rady oraz pożegnanie z generalnym sekretarzem Erykiem Drumondem, któremu członkowie Rady wieszowali owoców pracy dokonanej przez Radę i generalny sekretaryat.

Po posiedzeniu wydano dziennikarzom komunikat ogólnikowy. (Komunikat ten merytorycznie pokrywa się z tekstem podanym wyżej wedle informacji „N. Fr. Presse”).

Pod koniec posiedzenia Ishi wygłosił przemówienie, w którym wskazał na wyniki pracy Rady, podziękował komisji czterech za jej pracę, oraz wielkim mocarstwom za pojednawczość, wreszcie zaznaczył, że uważa sobie za zaszczyt, że przypadło mu przewodniczyć tej historycznej sesji.

Podpisanie protokołu posiedzenia

Genewa. (PAT) Dziś o godz. 18 zakończyło się ostatnie posiedzenie Rady Ligi w sprawie górnośląskiej. Dokument z decyzjami, podpisany przez wszystkich członków Rady Ligi, został wysłany do Paryża i będzie doręczony Briandowi w dniu jutrzejszym. Dziś wieczorem członkowie Rady Ligi opuszczają Genewę.

Polsce przyznano Lubliniec

Genewa. (PAT) W sprawie granicy wyznaczonej na G. Śląsku przez Radę Ligi dowiadujemy się, że Polsce przyznano zostało również miasto Lubliniec, ważny węzeł kolejowy. Pozatem ze źródła jak najlepiej poinformowanego otrzymujemy nowe potwierdzenie wszystkich szczegółów podanych wczoraj co do granicy na G. Śląsku.

Komisya mieszana

Genewa. (PAT) Dzisiejsze poranne posiedzenie

Rady Ligi trwało trzy godziny. Zajmowano się ostatecznem uregulowaniem różnych szczegółów natury ekonomicznej i technicznej. Proponowana komisya ma się składać z 5-ciu członków, w tem dwóch Polaków, dwóch Niemców i przewodniczącego wyznaczonego przez Radę Ligi.

Genewa. (PAT) Szwajcarska agencya telegraficzna, przynosząc szczegóły co do składu i zadań komisji mieszanej polsko-niemieckiej na G. Śląsku, stwierdza, że komisya ta nie będzie uposażona we władzę rządową w istotnem znaczeniu tego słowa, wobec czego nie może być mowy o neutralizacji zagłębia przemysłowego. Komisya nie będzie mogła bez zgody zainteresowanych rządów polskiego lub niemieckiego interweniować w zakresie przysługujących im praw suwerennych na przyznanym terenie.

Anglia przyjmuje decyzję genewską

Wiedeń. (PAT) „Neues Wiener Abendblatt” donosi z Paryża pod datą 12 bm.: „Petit Parisien” donosi z Londynu, że Lloyd George oświadczył ambasadorowi niemieckiemu krótko i węzłowato, że rząd angielski oczekuje z niecierpliwością decyzji Rady Ligi narodów i że jedynym zadaniem rządu angielskiego w tej sprawie jest zabezpieczyć plan przeprowadzenia decyzji w porozumieniu z aliantami.

Rząd niemiecki odrzuci decyzję

Wiedeń. (PAT). „Neues Wien. Journal” donosi z Berlina: Przypuszczają, że rząd niemiecki nie zgodzi się na rozwiązanie projektowane przez Radę Ligi. W traktacie wersalskim jest powiedziane, że G. Śląsk ma być podzielony w myśl wyników plebiscytu, o tem zaś, aby Niemcy były zobowiązane utrzymywać gospodarczo te tereny, które będą odstąpione Polsce, niema mowy w traktacie. Uznanie G. Śląska za jednostkę administracyjną gospodarczo przy równoczesnem oddaniu większości terenów Polsce oznaczałoby, że Niemcy miałyby przez lat 15 administrować gospodarczo te tereny na rzecz Polski. Gdyby wiadomość o takiej decyzji doszła do rządu niemieckiego, rząd ten odrzuci takie rozwiązanie. Mogłoby to doprowadzić do tego, że granica polityczna stałaby się niemożliwą.

Teraz głos ma Rada Najwyższa

Genewa. (PAT). Szwajcarska ag. tel. Rada Ligi zebrała się dziś o godz. 7^{1/2} na kilkugodzinne posiedzenie. Opinia Rady o kwestyi górnośląskiej jest już we wszystkich szczegółach wygotowana i będzie dziś zakomunikowana Radzie najwyższej, względnie jej prezydentowi Briandowi. Rada najwyższa zbierze się prawdopodobnie jutro w Paryżu celem zbadania propozycji Rady Ligi. Decyzya Rady najwyższej zamiast w niedzielę lub poniedziałek nastąpi może już w sobotę w Paryżu. Ogłoszenie jej nastąpi równocześnie w Paryżu, Londynie i Rzymie, a możliwe że także i w Genewie. Członkowie Rady Ligi wyjeżdżają dziś wieczorem z Genewy.

Przed dymisyą rządu niemieckiego

Wiedeń. (PAT). „N. Fr. Presse” donosi z Berlina, że gabinet Rzeszy postanowił dzisiaj zadecydować w sprawie swej dymisyi na wypadek nieprzychylnego rozstrzygnięcia sprawy górnośląskiej. Prawdopodobnie rząd, w łonie którego zdanie co do dymisyi jest podzielone, pozostawi decyzję sejmowi Rzeszy. Sejm zostanie zwołany w przyszłym tygodniu. Rząd prawdopodobnie proponuje dymisyę. Sejm Rzeszy wypowie wotum zaufania większością głosów i zadecyduje, czy obecny gabinet będzie dalej prowadził agendy. Wtenczas najprawdopodobniej kanclerz dr Wirth dalej będzie prowadził agendy gabinetu, jednakże nastąpi rekonstrukcja gabinetu.

Rola rzeczoznawców czeskich

Praga. (PAT). „Tribuna” twierdzi, że eksperci czechosłowaccy przy Radzie Ligi w sprawie podziału Górnego Śląska zachowali absolutny obiektywizm poza uwzględnieniem interesów Czechosłowacji i nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za decyzję.

SEJM

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu”)

Warszawa, 13 października

Na dzisiejszem posiedzeniu w dyskusji nad expose ministra skarbu przyszli do głosu przedstawiciele mniejszych stronnictw. Poseł Stapiński gwałtownie wystąpił przeciw zamiarom Michalskiego w sprawie reformy rolnej. Między innymi zaznaczył, że możnaby reformę rolną przeprowadzić w ten sposób, żeby rozparcelować ziemię państwową, przy czem chłopci zapłaciłby do pół miliona dolarów. Stapiński w dalszym ciągu zaznaczył, że wrogą przeciw państwu agitację na ziemiach pol-

akłoh prowadził Habsburg i domaga się, aby nad działalnością tegoż Habsburga ministerstwo spraw wewnętrznych roztoczyło kontrolę.

(PAT) Warszawa, 13 października.

Na dzisiejszym posiedzeniu odbywała się w dalszym ciągu dyskusja nad expose ministra skarbu. Poseł Woźnicki (Wyzwolenie) oświadczył, że jego

stronnictwo będzie konsekwentnie popierało stanowisko grup robotniczych w obronie 8-godzinnego dnia pracy.

Po przemówieniu posła Stapińskiego posiedzenie odroczone do jutra. Na porządku dziennym ustawa o daninie państwowej.

Niedołężstwo dyplomacji polskiej

Niesłychany układ polsko-sowiecki — Naruszenie prawa azylu

Pomiędzy p. wiceministrem Dąbskim a posłem P. Karachanem toczyły się w Warszawie przez kilka dni rokowania, których rezultatem jest zawarta 6 bm. umowa polsko-rosyjska. Treść jej ma zostać podana do wiadomości publicznej przez oba rządy dwiema notami, polską i rosyjską, które ukażą się 20 bm. Ale „Robotnik” już obecnie ogłasza treść tej umowy i poddaje ją surowej krytyce.

Mianowicie w tej umowie zobowiązał się rząd polski wydaląc z Polski 14 osób nemiłych Sowiecom! Z tych — wedle zawartej umowy — część ma być wydalona do 8 b. m. (a więc w ciągu 2 dni po podpisaniu umowy!), reszta do 20-go b. m. Wśród wydalonych jest Sawinkow, Petlura, Tlutłunik, Bulak-Balachowicz.

Dotychczas — pisze „Robotnik” — we wszelkich układach i rokowaniach z Sowiecami Polska bardzo uroczyście zastrzegala sobie prawo azylu, prawo schronienia dla osób, przesładowanych przez obce rządy. Granicą dla tego prawa — oświadczano dumnie — jest tylko niepodległa wola Rzeczypospolitej.

Przy pierwszej jednak próbie dyplomatycznej — skapitulowano. Zrobiono Sowiecom niesłychanie ważne ustępstwo, wydając na ich żądanie 14 osób. Jestto wogóle pierwszy tego rodzaju wypadek w Polsce — wydalenia cudzoziemców na żądanie obcego rządu. Jestto także pierwszy wypadek na świecie, że wydalono cudzoziemców na żądanie rządu sowieckiego. Żadne inne państwo tego nie uczyniło, chociaż i w Niemczech, i w Czechach, i w Finlandyi i w innych państwach nie brak grup i organizacji bolszewickich, nie tylko agitujących, lecz i czynnie spiskujących przeciwko rządowi sowieckie-

mu.

Nasze ministerstwo spraw zagranicznych uległo do wód niesłychanej słabości, ustępując w zasadniczej sprawie bezczelnemu naciskowi Sowieców.

Dokąd zajdźniemy z tą polityką bez charakteru, bez siły i bez woli?

A jaki równoważnik dały Sowiety wzamian za owo naruszenie prawa schronienia? Nic zgłębia. Ze zdumieniem dowiedzieliśmy się, że Sowiety osiągnęły główny swój cel — wydalenie z Polski kilkunastu swoich wrogów — ale same nie zobowiązały się do zaniechania akcji podkopywania państwa polskiego. W układzie, zawartym przez p. Dąbskiego z p. Karachanem, nędza o tem żadnej wzmianki! A więc my wydalamy 14 cudzoziemców za knowania przeciwko Rosyi Sowieckiej — a Rosya Sowiecka nikogo za knowania przeciwko Polsce nie wydała! Nietylko nie wydała, ale nie zobowiązuje się zaniechać tej systematycznej akcji rewolucyjno-bolszewickiej, którą z ogromnym nakładem środków prowadzi przeciwko państwu polskiemu w Rosyi i w Polsce i wszędzie zresztą, gdzie może. Czy p. Dąbski zadecydował się tym nędznym wykretem Sowietów, że akcyę taką prowadzi nie Rosya sowiecka, lecz III. Międzynarodówka?

Wynik więc jest taki: wychodząc daleko poza zobowiązania traktatu ryskiego — wydalamy z Polski wrogów rządu Sowieckiego, Sowiety zaś bynajmniej nie zobowiązują się przestrzegać przepisów traktatu, dotyczących nieprowadzenia akcji przeciwko Polsce!

Rosyjska dyplomacya odniosła tedy polityczne i dyplomatyczne zwycięstwo.

Robotnicy przeciw zamachowi na 8-godzinny czas pracy

Pracownicy tramwajowi przeciw zamachowi na 8-godzinny dzień pracy

Dnia 12 października odbyły się w Podgórzu w sali Domu robotniczego dwa bardzo liczne zgromadzenia funkcyjaryuszów tramwajowych. Na obu zgromadzeniach referował tow. Malisz, który przedstawił genezę socjalizmu i powstanie organizacji robotniczych w ogólności, następnie przeszedł do omówienia działalności socjalistycznej w Polsce i wskazał na znaczenie prasy partyjnej i oświaty dla proletaryatu, wezwał do rozwinięcia szeregów i prenumerowania „Naprzodu”. W końcu omówił obecną sytuację polityczną w kraju i znaczenie ustawy o 8-godzinnym dniu pracy dla robotników, jakoteż planowane zamachy na tę ustawę przez ministra Michalskiego, jak również napiętnował knowania reakcyi endecko-klerykałnej przeciw republikańskiej formie rządu w Polsce a za wprowadzeniem monarchii. Oba referaty zakończyły się uchwaleniem uступującej rezolucyi:

„Zgromadzeni funkcyjaryusze tramwajowi protestują najenergiczniej przeciw zamachowi na 8-godzinny dzień pracy ze strony ministra Michalskiego i oświadczenia, że solidarnie z całą klasą pracującą w Polsce walczyć będą przeciw wszelkim zakusom domorosłych paskarzy na zdobyte prawa klasy pracującej. Rozumiejąc doniosłość organizacji politycznej pod sztandarem PPS, oświadczenia przystąpienie do jej szeregów i energiczne popieranie prasy partyjnej w szczególności „Naprzodu” i w tym celu polecają wydziałowi organizacji tramwajowców o natychmiastowe utworzenie komitetu agitacyjnego za „Naprzodem” i wydawnictwami partyjnemi. W końcu uznając owocną działalność posłów PPS w Sejmie, wyrażają im wotum zaufania”.

Rezolucya ta podana przez przewodniczącego tow. Dembowskiego została wśród oklasków jednomyślnie przyjęta.

Tarnów. Wiadomość o wniesieniu do Sejmu przez ministra skarbu p. Michalskiego projektu zmiany prawa ośmiogodzinnego dnia pracy wywołała silne wzbурzenie. W niedzielę 9 bm. zebrały się żywiołowo bez jakiegokolwiek przygotowania tłumy robotników i robotnic bez różnicy przynależności partyjnej na dziedzińcu „Domu robotniczego”, gdzie odbyto imponujące zgromadzenie. Przemawiali tow. Ciołkosz, Owsiński, Batist i ob. Piwowarczyk, który omawiając dotychczasowe rządy burżuazyjne w Polsce, zwłaszcza zamach na ośmiogodzinny dzień pracy, nawoływali klasę pracującą do zgodnej i solidarnej walki przeciw reakcyi. Częste wykładziki zgromadzonych mas były zwrócone przeciw zamiarowi wprowadzenia ustawy wyjątkowej. Po jednomyślnie przyjętej odpowiedniej rezolucyi protestującej przeciw wszelkiemu zamachowi na 8-godzinny dzień pracy uszykowal się olbrzymi pochód demonstracyjny, jakiego Tarnów jeszcze nie widział. Na czele pochodu niesiono sztandar partyjny PPS i transparenty z napisami: „Precz z zamachem na 8-godzinny dzień pracy!”, „Precz z ustawami wyjątkowemi!” Pochód liczący około 5000 osób, wśród śpiewów rewolucyjnych szedł ulicami: Zdrojową, Wa.ową i Krakowską pod starostwo, skąd delegacya udała się do p. starosty Żółkiewicza, który przyrzekł wręczyć mu rezolucyę odesłać rządowi. Na wezwanie tow. Żarka, który z okna parterowego w budynku starostwa zakomunikował tłumowi odpowiedź p. starosty, pochód się rozwiązał.

Bielsko - Biała. W poniedziałek 10 października odbyło się na Strzelnicy w Bielsku wielkie zgromadzenie robotnicze, protestujące przeciw zamachowi reakcyi na 8-godzinny dzień pracy. Przemawiali po polsku tow. Dziki i Pająk, a po niemiecku tow. Lukas. Mówcy zaznaczali, że praw reakcyjnych broni policya, ale praw robotniczych broni nasz samą klasa robotnicza. Wykazali agitacyę N. P. S. i klerykałów za 10-godzinnym dniem pracy. Tow. Dziki i Lukas złoży-

li następnie sprawozdanie z pobytu w Warszawie w sprawie uzgodnienia zarobków robotniczych w Bielsku - Białej z zarobkami w Łodzi, Warszawie i t. p. W dyskusyi przemawiali towarzysze Papla, Findler, Salora i Schindler. Następnie uchwalono jednomyślnie rezolucyę protestującą przeciwko zakusom reakcyi dążącej do ograniczenia lub zniesienia ustawy o 8-godzinnym dniu pracy. Rezolucya zapowiada energiczną walkę przeciwko zamachowi na prawa robotnicze.

Dymisya wiceministra wojny

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu”). Dziś na ręce ministra spraw wojskowych zgłosił dymisyę wiceminister wojny generał Michaelis. Jak informują, generał Michaelis przechodzi do rezerwy i obejmuje jedno z naczelnych stanowisk w fabryce amunicyi Tow. akcyjnego „Pocisk”.

Akademicy warszawscy bez mieszkań

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu”). Daje się tu odczuwać ogromny brak mieszkań dla akademików. Ostatnie spisy stwierdziły, że 1000 akademików nocuje albo na ulicy albo w poczekalniach kolejowych.

Epilog nadużyć w urzędzie przywozu i wywozu

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu”). W sprawie o nadużyciach w urzędzie przywozu i wywozu dowiaduje się Wasz korespondent, że ministerstwo przemysłu i handlu dokonało szczegółowej rewizyi tego urzędu i utworzyło specjalną komisję dyscyplinarną, na czele której stanął sędzia najwyższego sądu Bresiński. Po 14 dniach pracy komisya orzekła, że oprócz trzech urzędników już oddanych prokuratury należy jeszcze sześciu poddać karom dyscyplinarnym. Kierownik urzędu Władysław Malinowski za niedostateczny nadzór skazany został na naganę, zaś zastępca kierownika Biliński za to samo przestępstwo na karę wstrzymania awansu na 2 lata.

Sprawy ustawodawstwa ochronnego robotników

Warszawa. (PAT). Na wczorajszym posiedzeniu komisji ochrony pracy pod przewodnictwem posła tow. Regera stwierdzono, że nie wszystkie referaty, przypadające według swojej osnowy komisji pracy, są jej przydzielone. Dalej przydzielono posłowi Ziemięckiemu referat, dotyczący międzynarodowej konferencyi pracy i polecono mu zareklamowanie materyałów w innych komisjach. Referat o wniosku domagającym się rozszerzenia na całą Polskę ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków, oraz ustawy o emerytalnem ubezpieczeniu urzędników prywatnych, przekazano posłowi tow. Regrowi, a wniosek dotyczący kas chorych posłowi Waszkiewiczowi.

Poseł tow. Zuławski interpeluje, dlaczego nie powierzono centralnemu komitetowi związków zawodowych klasowych mandatu na konferencyę pracy w Genewie, skoro właśnie ten komitet ma na mandat ten kwalifikacyę. Na interpelacyę tę i na inne, dotyczące uruchomienia kas chorych w całej Polsce i udoskonalenia inspekcji pracy, minister pracy Darowski udzielił wyjaśnień i zapowiedział na następne zebranie sprawozdanie z działalności ministerstwa pracy.

Ludność Łodzi

Łódź. (PAT). Wczoraj komisya statystyczna w Łodzi ukończyła prowizoryczne obliczanie wyników spisu ludności. Wedle tego ludność w Łodzi liczy 457.813 osób, w tem 204.760 mężczyzn i 247.053 kobiet. Do ludności polskiej zalicza się 266.037 osób, t. j. 58,9% ogólnej liczby mieszkańców.

Konferencya w Wenecyi o Węgry zachodnie

Wenecya. (PAT). Delegacye austriacka i węgierska kontynuowały wczoraj i dzisiaj pod przewodnictwem ministra spraw zagranicznych della Toretty obrady. Po dokładnem omówieniu wszystkich zagadnień doszły obydwie delegacye do porozumienia. Odnosny protokół z dokładnem podaniem osiągniętych rezultatów i ze sposobami wykonania będzie ułożony i przez pełnomocników rządów podpisany.

Wiadomości polityczne

O autonomię Wschodniej Małopolski

Z polecenia Związku polskich posłów socjalistycznych tow. Niedziałkowski opracował projekt autonomii Galicyi Wschodniej. Po przedyskutowaniu w Związku polskich posłów socjalistycznych projekt ten za kilka dni przedłożony będzie Sejmowi jako wniosek nagły.

Z Rady miasta Krakowa

Kraków, 14 października.

(k) Na początku posiedzenia odebrał prezydent Federowicz ślubowanie od nowego radcy tow. Cezara, który wszedł do Rady z PPS, poczem odczytano wniosek ks. Kasprzyka w sprawie zaopatrzenia 16 ochronek w węgiel. Nagłość wniosku uchwalono, poczem odbyła się dyskusja nad meritum wniosku. W dłuższej dyskusji zabierało głos kilku radców, poczem wicepr. Bobrowski złożył oświadczenie, że będzie mógł tylko udzielić każdej ochronce po 10 ct. m. w obecnym miesiącu z tem, że zapłaca one po połowie ceny, dla reszty obiecał udzielić kredytu aż do czasu, aż wniosek będzie załatwiony w komisjach. W końcu radca Rymar postawił wniosek o udzielenie ochronkom po 10 ct. m. na kredyt. W głosowaniu uchwalono odesłanie wniosku do sekcji opieki społecznej i skarbowej, oraz wniosek Rymara.

Dyskusja budżetowa

Następnie radca miej. Krzetuski, główny referent budżetowy, uzasadniał przedstawiony projekt budżetu, zaznaczając, że anormalne warunki, w jakich przyszło pracować gminie, uczyniły ten budżet już do pewnego stopnia niedokładny, jak również nie pozwoliły na wcześniejsze zestawienie i opracowanie wszystkich działów budżetu. Budżet wykazuje pewną nadwyżkę, ale trzeba uwzględnić, że do dochodów wliczono subwencję rządową w sumie około 60 milionów. Następnie rozpoczęła się dyskusja budżetowa.

W dyskusji budżetowej pierwszy przemawiał tow. r. m. dr Rosenzweig

imiem Klubu PPS, który uważa, że przedłożony budżet nie może być przedmiotem poważnej dyskusji nietylko z tego powodu, że okres, na który budżet został ułożony, ma się ku końcowi, ale głównie dlatego, że cyfry budżetu są dalekie od rzeczywistości. I tak, w budżecie na płace urzędnicze i służby preliminaruje się rocznie ogółem 85 milionów, podczas gdy od sierpnia b. r. płace urzędników i służby miejskiej wynoszą 37 milionów marek miesięcznie, a więc 450 milionów marek rocznie. Zasada racjonalnego budżetowania jest, aby każdy wydatek miał pokrycie. Tymczasowo budżet miejski ma około 500 milionów deficytu, Radzie m. zaś przedstawia się budżet z nadwyżką aż 1500 mk. Dyskusja budżetowa jest dyskusją programową — p. prezydent miasta nie przedstawił nam żadnego programu, bo go niema! Gdyby szef rządu w jakimkolwiek celu parlamentarnym w czasie dyskusji budżetowej nie przedstawił programu, posłanoby go bezzwłocznie do domu. Dla krakowskiej Rady miasta oczywista prezydent bez programu jest ozdobą.

Najważniejszą kwestią dla gminy — ordynacyi wyborczej do Rady miasta p. prezydent nie poświęcił ani jednego słowa. My socjaliści domagamy się natychmiastowego rozwiązania tej Rady miasta, nie mającej zaufania ogółu ludności tego miasta.

W tym kierunku mowca stawia rezolucję.

Ze sprawą ordynacyi wyborczej łączy się bezzwłocznie konieczna reforma ustroju samorządowego. Miasto Kraków stoi w przededniu katastrofy finansowej. Na każdym posiedzeniu uchwała się nowe podatki pośrednie. My socjaliści domagamy się obciążenia warstw zamożnych jako silnych materialnie. Mowca przedkłada i uzasadnia ośm projektów nowych podatków bezpośrednich.

Następnie tow. dr Rosenzweig omawia długi gminy, wynoszące przeszło miliard marek w samej tylko walucie zagranicznej. Mowca domaga się skonwertowania długów krajowych, w myśl projektu rządowego o zasileniu finansów miejskich. Uważając obecną Radę miasta za przeżytek, mowca oświadcza, że mimo wstąpienia członka Klubu do prezydium stosunek opozycyjny Klubu PPS do większości burżuazyjnej nie wleży zmianie. Nie mając zaufania do większości

tej Rady miasta, głosować będziemy w ogólnej dyskusji przeciw budżetowi.

Następnie przemawiał r. m. Kosobudzki imieniem Klubu mieszczańskiego, oświadczając się za budżetem. Mowca zwrócił się z apelem do posłów krakowskich, zasiadających w Radzie miejskiej, by postarali się w Sejmie o przyspieszenie uchwalenia ordynacyi wyborczej do Rady miejskiej.

R. m. Holeksa imieniem Klubu chrześcijańskiego podniósł między innymi, że budżet przedłożono daleko po terminie, przewidzianym statutem. Również zaznaczył mowca, że magistrat nie przedłożył zamknięcia rachunkowego ani za rok 1920, ani nawet za rok 1919.

Przemawiał jeszcze r. m. Łuczko imieniem Klubu radców podgórskich, poczem obrady odroczone do dnia dzisiejszego na godz. 6 wieczorem.

KRONIKA

Kraków, 14 października.

Do wszystkich pracowników państwowych

W niedzielę 16 października o godz. 9^{1/2} przedpoł. odbędzie się wiec pracowników państw. wszystkich dykasteryj w sali „Sokoła” w Krakowie. Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie delegatów K. W. Z. Z. P. P. z interwencji u prezydenta ministrów i ministra skarbu w sprawie poprawy bytu pracowników państwowych,

2) sprawy organizacyjne.

O liczny udział uprasza Komitet wykonawczy Związku zaw. prac. państw.

Spis ludności w Krakowie

Posiadacze mieszkania, którym arkuszy spisowych nie doręczono, względnie od których nie odebrano dotychczas pozostawionych im do wypełnienia arkuszy spisowych, zechcą się bezzwłocznie zgłosić (z arkuszem lub bez niego) w Miejskim Biurze statystycznym pl. WW. Świętych 1. 6 of. II p.) w godzinach od 8 rano do 2 po południu, względnie w lokalu przy ul. Smoleńsk 1. 7 I p. drzwi Nr 5 w godzinach od 4 do 8 wieczór. W niedzielę zgłoszenia skutecznie należy w Miejskim Biurze statystycznym w czasie od 11 do 12 w południe. W lokalach i czasie powyższym zechcą się również zgłaszać osoby, które o północy z dnia 30 września na 1 października mieszkały w Krakowie stale lub chwilowo, a z jakiegokolwiek bądź przyczyny ani w Krakowie ani poza Krakowem nie zostały objęte spisem.

Wszystkie powyższe zgłoszenia przyjmowane będą nieodwołalnie tylko do niedzieli 16 bm. włącznie, a osoby, które nie dopilnują tego terminu, przypiszą sobie samym winę, jeśli zostaną pominięte w księgach spisu ludności i narażą się na ujemne konsekwencje stąd dla nich i ich najbliższych wyniknąć mogące.

Teich szpiegiem Rosji sowieckiej

(k) W czasie dochodzeń w sprawie zamachu na Naczelnika państwa aresztowano w Krakowie w domu Kruka przy ul. Podzamcze niejakiego Karola Teicha, Ukraińca z Rusi Przykarpackiej, o czem swojego czasu szeroko donosiliśmy. Obecnie, jak się dowiadujemy, dochodzenia prowadzone przez defenzywę policyi państwowej w Krakowie wykazały, że Teich uprawiał obok propagandy bolszewickiej także szpiegostwo na rzecz Rosji sowieckiej.

Ceny w restauracjach i kawiarniach

Magistrat wzywa właścicieli przedsiębiorstw gospodnio-szynkarskich, aby w nieprzekraczalnym terminie dni 5-ciu przedłożyli wydziałowi III b aprow. magistratu do zatwierdzenia cenniki potraw i napoi. Po cenniki należy zgłaszać się w Stow. gospodnio-szynkarskim. Właściciele restauracji i kawiarni, którzy nie przedłożą w powyższym terminie cennika do zatwierdzenia, będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

Zarazem magistrat podaje do wiadomości, że obecnie obowiązują dla lokali I-rzędnych z obsługą zawodowych kelnerów następujące ceny: kawa biała ze sacharyną 35 mk, kawa czarna i herbata ze sacharyną 20 mk, mleko słodkie i kwaśne, jajka na miękko, jajecznicza z dodatkiem 50 proc. do każdorazowych cen targowych, masło z dodatkiem 40 procent każdorazowych cen targowych, szklanka wody sodowej czystej 15 mk, pieczywo z dodatkiem 20 proc. do każdorazowych cen tar-

gowych. Rosół 20 mk, zupa 30 mk, sztuka mięsa 100 mk. Plucka, flaczki, bigos myśliwski 75 mk, pieczeń cielęca lub wołowa 115 mk, pieczeń wieprzowa 170 mk, zraziki, sznyceł, klopsi i gulasz 100 mk, porcja ziemniaków maszczonych lub kapusty 30 mk.

W lokalach drugorzędnych, jak również w lokalach bez obsługi zawodowych kelnerów ceny odpowiednio niższe.

Z wyżej wymienionych potraw mięsnych muszą być co najmniej 3 potrawy obowiązkowo podawane. Ceny wszystkich innych potraw podawanych a nieobjętych powyższym cennikiem, muszą być również w spisie potraw uwidoczniane. Zatwierdzone cenniki należy umieszczać w lokalu gospodnio-szynkarskim w miejscu widocznym.

Znowu podrożenie ceny prądu elektrycznego

Pod przewodnictwem wiceprezydenta Sarego odbyła się posiedzenie komisji gazowo-elektrycznej, na którym postanowiono z powodu znacznego podrożenia węgla i kosztów robocizny podnieść cenę prądu na październik br. jak następuje:

prywatne klatki schodowe i mieszkania	mk 100
lokale	180
motory	100
za 1 kwg.	

(k) **Wstrzymanie sprzedaży drzewa w miejskim składzie drzewa.** Sprzedaż drzewa w miejskim składzie drzewa wstrzymana została na kilka dni, aż do uzyskania dalszych transportów i ustalenia nowej ceny wobec znacznego podrożenia drzewa na pnju oraz kosztów wyrobki i transportu.

„Dzieje salonu” K. Wroczyńskiego. Jako drugą nowość repertuaru polskiego wystawia teatr J. Słowackiego w sobotę 14 bm. równocześnie z warszawskimi Rozmaitościami 3-aktową komedię K. Wroczyńskiego p. t. „Dzieje salonu”. Komedia przedstawia trzy etapy dziejów pewnego warszawskiego salonu t. j. zimę 1914 r. doby okupacji niemieckiej, 1919 i rok 1921, odzwierciedlając symbolicznie w losach tego pokoju ewolucję społeczną i upadek warstw inteligencji, jakie wojna za sobą pociągnęła. Komedia obfitująca w dobrze znane typy współczesne i ciekawe sytuacje, wzbudzi niechybnie wielkie zaciekawienie. Próby prowadzi reż. M. Jednowski, który sam odtwarza w sztuce kapitalną rolę podupadłego inteligenta. Wznowienie „Orlątko” dane będzie jeszcze raz dzisiaj, poczem w dłuższych odstępach będzie się ukazywać w repertuarze.

Miejski teatr Opera i Operetka. Dziś w piątek „Rigoletto”, cieszące się stałym powodzeniem. W roli Gildy wystąpi p. Jefimcewa, Rigolettem będzie p. Kniagin. Jutro w sobotę „Boccaccio”, którego wyborne muzyczne wykonanie i wspaniały balet pod wodzą p. Kjakszta tworzą siłę przyciągającą.

Z teatru Nowości. Nowy sukces odniosła dyrektora teatru wystawieniem operetki Kalmana „Manewry jesienne”. Premiera wypadła pod każdym względem nadzwyczajnie, a złożyły się na to: wspaniałe tło dekoracyjne, wykonanie wokalne i muzyczne. Pełne artyzmu kreacje pod względem aktorskim i śpiewnym stworzyły w rolach: Rizy p. Szumilska, Maroszeego p. Czernekówna i Treski p. Walewska. Pięknym swym głosem zachwycał wszystkich p. Wesołowski, a już huragany oklasków i wybuchy śmiechów towarzyszyły każdemu zjawieniu się na scenie w roli Wallensteina — Kaczorowskiego, godnego następcy ś. p. Solnickiego. Typowy generała stworzył Ciesielski, a rzecznym służącym był Jankowski. Ognisty czardasz pp. Koszutek podobał się ogólnie. Nad udatną całością czuwał sprężyste przy pulcie kapelmistrz Szczepański.

Odczyt. W niedzielę 16 bm. o godz. 11 odbędzie się w lokalu Ogniska nauczycielskiego (Rynek 29) odczyt p. dra Orr'a, Amerykanina: „O nowszych prądach w szkołach ludowych w Ameryce”.

Wykłady w Muzeum przemysłowym. W piątek 14 bm. o godz. 7 wieczorem odbędzie się w Muzeum przemysłowym odczyt dra Franciszka Kleina p. t. „Piękno Gdańska”.

Towarzystwo osiedli urzędniczych, spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością, zawiązała się w Krakowie. Celem jest zakładanie na gruntach w pobliżu miasta leżących kolonij dla urzędników o typie domów mieszkalnych z ogrodami. Towarzystwo liczy obecnie już kilkuset członków i przystępuje z wiosną 1922 do budowy 60 osiedli.

Dla sieroty po oficerze od porucznika do majora włącznie, ubogiej, moralnej, stanu wolnego, płci żeńskiej, religii rzymsko-katolickiej, o sieroconej także przez matkę, wylosowaną zostanie jednorazowa zapomoga 1500 marek z fun-

Przegląd społeczny

Strejk robotników piekarskich w Krakowie trwa z powodu oporu majstrów, którzy spowodowali strejk, by mogli dowolnie łupić skórę z konsumentów przez podrożenie cen pieczywa. Licząc na nieświadomość publiczności, rzucają różne kalumnie na strejkujących, że im się nie chce pracować przez co chleb będzie kosztował 150 mk. za 1 kg., gdyż robotnikom muszą drogą płacić za robotę, bo aż ponad dwa tysiące mk. dziennie. Jeden nawet z majstrów nawojuje kobiety kupujące chleb u niego, by gdzie tylko spotkają robotnika piekarskiego bily go „po pysku”. Naturalnie, że takie prowokujące stanowisko większej części majsterków krakowskich wywołało ogromne oburzenie wśród strejkujących, którzy postanowili wytrwać w walce aż do zwycięstwa! Nadmieniamy, że nie wszyscy majstrowie idą za głosem tępoty umysłowej p. Zielińskich, Afterguttów i Magierów, na których czele stoi p. Długoszewski, cechmistrz, bo już kilkanaście poważniejszych firm zawarło umowę w pierwszym dniu strejku ze Związkiem robotników, uznając wszystkie postulaty robotników, jak n. p. piekarnia Miejska, Ludowa, Akcyjne Towarzystwo „Ziarno” i szereg mniejszych piekarń. Piekarnie, które zawarły umowę, sprzedają chleb po tańszej cenie od tych, które są objęte strejkami, gdzie butni majsterkowie zatrudniają chłopców, parobków, dziewczki i żony. Gdzież jest urząd walki z lichwą, który pozwala, by tak bezkarnie okradano konsumentów! Czy zamło jeszcze mają majątków majstrowie piekarscy? Równocześnie należy napiętnować stanowisko opornych majsterków, którzy chcą za wszelką cenę rozbić jedność robotników, gdyż już od dłuższego czasu noszą się z zamiarem utworzenia „chrześcijańskiej” organizacji robotników piekarskich, na którą, według twierdzenia jednego z majstrów, są skłonniłożyć miliony! Do pracy około utworzenia wspomnianej organizacji zaangażowali sobie dwóch osobników, nie trudniących się pracą w swoim zawodzie piekarskim, a mających sklepy, o których możnaby wiele pisać na

temat przeszłości oraz trzeciego osobnika, który za swoje sprawki siedział za kratkami, a nawet niedawno za kradzież został wyrzucony z pracy! Panowie majstrowie „chrześcijańscy”, gdzie wasz honor, że się bratacie z takimi indywidualiami, przy których pomocy chcecie rozbić organizacje robotnicze? Lecz na nic się przydadzą te zamysły, gdyż robotnicy piekarscy z oburzeniem przyjęli wiadomość o tych niecznych zaksach i oświadczyli, że solidarnie stać będą na straży przy klasowym Związku zawodowym, zaś najemców i naganiaczy majsterskich potrafią przepędzić tam, gdzie dla nich jest odpowiednio miejsce. Zaś nazwany nam strejk potrafimy przeprowadzić zwycięsko, ufni w solidarność swoją. Robotnikom lepiej zapłacić należy, niż rzucać miliony na rozbięcie organizacji zawodowej robotników, którzy Związku swego rozbić nie pozwolą.

Wzywamy towarzyszy piekarskich w całej Polsce, by omijali Kraków aż do odwołania.

Strejk robotników krawieckich w Krakowie trwa z powodu oporu majsterków, których postępowanie napiętnować należy. Oto majster krawiecki p. Szufa żąda od swych robotników odszkodowania za przerwanie pracy! Pan ten mieniący się hye jednym z filarów przemysłu krawieckiego, na podniesienie którego stracił — jak mówi — majątek, (złośliwi mówią, że w karty przegrał) wzywa robotników do sądu przemysłowego za to, że nie chcą pracować za płacę jaką ubiegłego miesiąca pobierali, lecz żądają podwyżki, której on im bez pozwolenia cechu podobno dać nie może. Cechmistrzowi p. Mecnarowskiemu robiącemu interesy na 4 głodnych terminatorach, nie podoba się wolność zgromadzania się robotników krawieckich i łamie sobie głowę, jakby to ukazem cechowym zabronić im się zgromadzać tak, jak nakazuje majstrom za obstalowane ubranie brać z góry pełną zapłatę! Nie mogąc swych pomysłów w cechu należycie rozwijać, ostrzeża publiczność przed „niekwalifikowanymi robotnikami”, bojąc się konkurencji dla swych „kwalifikowanych” terminatorów a dorabia się bowiem uczniami nie tylko swoimi, ale i przyjeżdżającymi składać egzamina, których „egzaminuje” całymi tygodniami nie im za pra-

cę nie płacąc. Wysyła także p. cechmistrz jakieś latające komisje, które mają konfiskować u robotników każdy kawałek roboty krawieckiej. Robotnicy jednak nie sobie z komisji Mecnarowskiego nie robią i czynią odpowiednie przygotowania na ich powitanie..

Od siebie robotnicy przestrzegają klientelę, że firmy damskie obstalunkową robotę, płaconą dziesiątkami tysięcy dają **wyrabiać konfekecyonistom, którzy naprawdę psują drogie materye klientów!**

(k) **O poprawę bytu stróży kamienicznych.** Wczoraj w południe odbyła się w magistracie krakowskim konferencja pod przewodnictwem wicepr. Sarego, przy współdziuiale reprezentantów magistratu, obu stowarzyszeń właścicieli realności i organizacji stróżów domowych. Konferencja miała na celu doprowadzenie do porozumienia między właścicielami realności a stróżami domowymi, co do wynagrodzenia za pracę nałożoną na stróżów z okazji wprowadzenia w życie przepisu czyszczenia przez stróżów nie tylko chodnika, ale i ulicy. Po wyczerpującej dyskusji postanowiono wybrać komisję, która ma zająć się wybraniem delegatów do sądu polubownego, który zgodnie z ustawą określać będzie wysokość wynagrodzenia stróżów. Podczas konferencji przed magistratem zebrał się stróże bardzo tłumnie i oczekiwali wyniku obrad.

REPERTUAR

Teatr im. Jul. Słowackiego

Piątek: „Orlątko”

Sobota: „Dzieje salonu”.

Teatr „Bagatela”

Piątek: „Kobieta, która zabiła”.

Sobota: „Kobieta, która zabiła”.

Miejski teatr: opera i operetka

Piątek: „Rigoletto”.

Sobota: „Boccacio”.

Operetka w Nowościach

Piątek: „Manewry jesienne”.

Sobota: „Manewry jesienne”.

— 0 0 0 —

Towarzystwo Akcyjne Rafinerii Spirytusu i Fabryki likierów
przedtem „MIKOLASCH”

we Lwowie-Bogdanówka

kupuje

JARZĘBINĘ i TARNINĘ

Zgłoszenia we fabryce: Lwów-Bogdanówka

lub u zastępcy: Leona Taffeta, Kraków, Rynek 11.

„KRAKUS”

ZJEDN. FABRYKI PRZETWORÓW WYSOKOWYCH
I OWOCOWYCH

SPÓŁKA AKCYJNA W KRAKOWIE

zawiadamia, że oryginalne sztuki akcji wszystkich emisji wydawane będą w Banku Małopolskim w Krakowie za przedłożeniem kwitów tymczasowych od dnia 15 października do dnia 15 listopada b. r.

Sztuki nie podjęte w tym terminie będzie można w późniejszym terminie podjąć w biurach przedsiębiorstwa.

Posiadacze kwitów tymczasowych w Warszawie, Lwowie, Łodzi, Tarnowie, Rzeszowie, Zakopanem i Bielsku mogą poświadczenia tymczasowe celem wymiany składać w tamtejszych filiach Banku Małopolskiego.

Równocześnie wypłacać się będzie dywidendę za kupony z I, II i III emisji.

Magazyn obuwia

G. BRAND, Kraków,
Starowiślna 6.

zawiadamia o zwinięciu filii przy ul. Grodzkiej i uprasza uprzejmie o poczynienie zakupów tylko przy ul. Starowiślniej 6.

Równocześnie oznajmia, że nadszedł świeży transport eleganckiego i trwałego obuwia. Ceny przystępne. — Obsługa szybka i rzetelna.

Kursa maturalne i uzupełniające

NAUKA

w Krakowie, ul. Jasna 5

przygotowują do matury gimn. realn.; seminar. do egzaminów z poszczególnych klas i przedmiotów. Nauka zbiorowa, indywidualna i systemem korespondencyjnym.

Weże gumowe

z wkładami płóciennymi od 1/8 do 2 mm średnicy do polewania i weże spiralne oraz wszelkie artykuły techniczne polecają

W. H. Selinger i M. Zughaff
Kraków, Librowszczyzna 4.

Nadzwyczaj

ciekawej treści książki. Katalog ilustrowany darmo wysyła Wydawnictwo „SWIT”, Warszawa, Piłkna 25. — Na przesyłkę dołączać znaczek pocztowy.

Skradzione

dokumenty wojskowe na nazwisko Jan Boguta unie ważnia się. 1095

Oszczędne gospodynie używają do prania

PROSZEK MYDLANY

„MYDLNIK-PULSA”

do nabycia częściowo w sklepach: Władysław Turak, Karmelicka; Jastrzębska, Mały Rynek; Kansom Robotniczy, Wola Duchacka; Droguerya pod „Kometą”, Lubicz 5; R. Kaminiarczyk, Felicjanek; Sądowa Spółka spożywcza, Grodzka 52; Ch. Berger, Grzegórzki; Katolicka Spółka Handlowa, Mały Rynek 4; Działdziejewicz, Karmelicka 39.

Hurtownie w głównym składzie firmy Towarzystwa Handlowego Bracia Rolniccy S. A. Kraków, ul. Sienna 3. 5556

„PRZEMYSŁ i RZEMIOSŁO”

Czasopismo poświęcone wytwórczości przemysłowej i rękodzielniczej oraz SZTUCE PLASTYCZNEJ.

Organ miejsk. Muzeum przemysłów. w Krakowie, ul. Smoleńska 9.

Zawiera 17 ilustracji w tem 4 kolorowe. Cena 160 Mk., z przesyłką poczt. 200 Mk. Numer drugi ukaże się w tym miesiącu.

ZAKŁAD KRAWIECKI DLA PAŃ I PANÓW
Maurycy GIESER

Kraków, Floryańska 36, l. p. na prawo poleca gotowe płaszcze damskie w wielkim wyborze, materyały na kostiumy i ubrania męskie oryginalne angielskie i krajowe na składzie. Pierwszorzędne wykonanie według najnowszych modeli wszelkich robót damskich jakoteż i męskich. —

CENY NAJPRZYSTĘPNIJSZE.